

BRNĚNSKÉ STOPY část II.

GCB VE SVRATECKÉM EXILU

Článek věnovaný svrateckému hřišti Golf klubu umělců – 17, který jsme publikovali ve 4G v č. 7/2011, končil popisem ztroskotání golfového snu (a investic) insitního výtvarníka Aloise Chocholáče v polovině 50. let minulého století. V závěru příspěvku jsme jen letmo nastínili, že o „resuscitaci“ hřiště se později zasloužili členové 100 km vzdáleného Golf Clubu Brno. V dnešní části brněnské minisérie chceme přiblížit okolnosti, které proces zmrtvýchvstání zapomenutého hřiště na slunné karlštejské stráni nad Svratouchem nedaleko Svratky provázely. A přesvědčit čtenáře, že ani zde – uprostřed Vysočiny – to s golfem zdaleka nebylo jednoduché...

Z paměti zakladatelů brněnskému golfu vyplývá, že po válce byla činnost GCB oživena na dobu dvou let. Válkou prošli řady jeho členů, čítající podle různých zdrojů 23–38 registrovaných golfistů, byly ex offo

transformovány v oddíl Sokola Brno I, na nějž byl převeden i majetek GCB. Golfový oddíl zanikl v r. 1947 v souvislostech, které Sokol ani v celostátním měřítku nešlechtí, a čtenářům je jistě třeba znovu připomínat. Jaroslav Bouček ukončil svoji brněnskou

historii poznámkou, že i poté – spolu s manželi Machovými, Novákovými a Dvořákovými – zůstali golfu věrni. Kromě tradičních lázeňských destinací a Klánovic zajížděli na dokončované devítijamkové hřiště svrateckého obchodníka A. Chocholáče.

Zlidověť golf uměním

Golfisté GKU – 17, fungující pod krytím „odboru Sokola Svratka“, zde postupně naplňovali velkorysý koncept vytvořený krátce po válce J. Charvátém. Výtvarným motivem, ovlivňujícím dokonce i půdorys hřiště, byl – z podnětu A. Cho-

choláče – symbol malířské palety. Celkem zde vysázeli přes tři tisíce stromů, vybudovali čtyři rybníčky, 15 laviček, půlkilometrovou příjezdovou cestu a na klubovnu zadaptovali Grünerův statek. Peněžní prostředky převyšující 700 tisíc Kč obstaral A. Chocholáč z výtěžku výstav a prodeje obrazů a grafik členů klubu, rekrutujících se z okruhu „malířů Vysočiny“. Podle prvních oficiálních zpráv narostl mezi léty 1949–1950 počet členů ze 155 na 177 a budoucnost klubu se jevila optimistickou. Dokonce se pár let zdálo, že jeho uměleckému jádru, které si do programu vepsalo snahu o „zlidovění golfu“, se podaří alespoň v lokálním měřítku zlomit prokletí a překonat neblahý buržoazní nátěr, vylučující golf krok za krokem z československé sjednocující se tělovýchovy.

Chocholáčův manažerský talent a ochota výtvarníků v čele s předsedou Jiřím Trnkou přispívat klubu namísto členských příspěvků svými originály udržovaly původní ideu při životě. Další zprávy z první pol. 50. let však máme již jen útržkovité – s jistotou můžeme říci pouze to, že až do r. 1954 se hrál výroční turnaj Pohár Vysočiny. Ve zmíněném roce však bylo hratelných jen pět jamkovišť, greeny podél cesty zůstávaly trvale podmaččené. Prozatím poslední nám známá zpráva o kontaktu pražského golfového ústředí se zdejším klubem pochází z r. 1955. Lze usuzovat, že po tomto datu již hříště nebylo provozováno a postupně zpuštěno...

Přibližování se naději

V samotném Brně mezitím trval „golfový klid“ až do r. 1959, kdy sem jeden ze zakladatelů GCB, Ota Mikš, přešel zpět z Olomouce na místní Železniční stavitelství. Na novém pracovišti se mu podařilo vzbudit zájem několika spolupracovníků, které seznamoval s golfem jak teoreticky, tak i praktickými ukázkami na haldě v Maloměřicích. Rostoucí zájem vyústil koncem r. 1966 do vytvoření „přípravného výboru pro obnovení organizovaného golfu v Brně“. Oslovili postupně všechny velké tělovýchovné

GOLF KLUB UMĚLCŮ – 17

Golfová realita, kterou na Vysočině stvořil A. Chocholáč, působí dodnes jako zjevení. Do téměř virtuálního golfového klubu přivedl jako „kmenové“ členy výtvarníky Karla Balíčka, Františka Bukáčka, Františka Emlera, Josefa Fialu, Rudu Hanycha, Jaroslava Hudce, Adolfa Hoffmeistera, Josefa Jambora, Františka C. Jelínka, Ludmilu Jiřincovou, Jiřího Krejčího, Jaroslava Nováka, Karla J. Sigmunda, Václava Trefila, Jeronýma Vítka a Jaroslava Zdrůbeckého – všechny pod předsednictvím Mistra Jiřího Trnky.

Se skupinou jako host vystavoval F. Ropek, do okruhu „malířů Vysočiny“ dále patřili O. Bubeníček, J. Hegr, J. Hlavín, F. A. Kracík a J. Odvárka, sochaři A.

Odehnal a F. & M. Kovaříkové, spisovatelé J. V. Pleva, M. Bureš a H. Chvojková Trnková, v neposlední řadě „mecenáš a zvelebitel Svatky“ pražský nakladatel B. Tuček. Mylně bývá některými autory za člena klubu uváděn i J. Zrzavý.

O získání alespoň některého z almanachů GKU – 17, jež nepadly za obětí rozřezání a rozprodání „per partes“, se dlouhodobě marně snažilo velmi agilní Městské muzeum ve Svatce v čele s jeho kurátorem M. Mudrochem. Z čím dál méně zbývajících svazků se časem staly sběratelské kuriozity, jejichž cena se dnes na aukcích pohybuje v řádu stovek tisíc korun.

Co se nepodařilo muzeu, povedlo se zcela nedávno golfovému nadšenci a obchodníkovi, jinak sekretáři Golf Clubu Svatka 1932, Marku Kuncovi. Získaný konvolut, s nímž jsme dostali možnost osobního seznámení se, patří k exemplářům zachovaným ve sbírkové kvalitě – ručně vázaným v kůži a opatřeným logem klubu. Podle ujištění šťastného majitele bude celý almanach v krátké době zdigitalizován a přístupný veřejnosti z webových stránek shopu...

jednoty, ale o vytvoření golfového oddílu neměla žádná z nich zájem. Pochopení našli až u malé předměstské TJ Lokomotiva Komárov, která souhlasila s tím, aby 45 zúčastněných zájemců založilo dne 2. 3. 1967 její golfový oddíl. Tato jednota byla později sloučena s TJ Ingstav Brno, posléze přejmenovaná na TJ Lokomotiva Ingstav Brno. Pod střechou této tělovýchovné jednoty funguje golfový klub jako „oddíl“ dodnes.

Moderní historie klubu se v ničem neliší od ostatních – začínalo se od nuly: chyběly hole i míče, ale hlavně nebylo kde trénovat. Cvičilo se tedy znovu na starém známém Kamenném vrchu, který však byl za protektorátu zalesněn, takže mnoho volného místa už po 30 letech neskýtal. Hrál se, jde-li to hrou vůbec nazvat, na louce U Studánky za Soběšicemi. Tam také byla v r. 1967 uspořádána první soutěž v „přibližování“. Další omezená tréninkové příležitosti otevřela téhož roku dohoda s JZD o využití bývalé retenční nádrže za Královým Polem. Za běžných okolností byste nad prognózou takového klubu zlomili hůl. Byla tu však jedna komparativní výhoda, která jej odlišovala od ostatních: TJ Lokomotiva byla dotována Správou Střední dráhy v Olomouci a mohla svému golfovému oddílu poskytnout každoročně několik volných jízdenek. Díky tomu se brněnští golfisté doslova „za korunu“ pravidelně přesouvali na špičková západočeská lázeňská hřiště – a neztráceli naději...

Osudová příležitost se naskytla v období všeobecného společenskopolitického oteplení v r. 1968. Od n. p. Žďárské strojírně se podařilo získat – formou bezplatné zápůjčky na 30 let – část pozemků pod svrateckým hřištěm „za podmínky, že na nich bude obnoveno a provozováno golfové hřiště“, jak tuto šťastnou událost mnohem později ve stručnosti popsal ve svých pamětech O. Mikš. Zde, na původně Chocholáčových pozemcích nad Svatouchem, se obě větve našeho příběhu spojují. Zbývalo několik „malíčků“ – mj. vypořádat zbývající finanční nároky původního ma-

Dnešní jamkoviště č.2 a 4 (foto z r. 1975)

jitele, z něhož se mezitím stala národní výtvarná celebrita, jež svým uměním samostatně překvapila celý svět na bruselském EXPU '58. V tom všem vypomohla mateřská jednota i Český golfový svaz, avšak provozní prostředky na obnovu zarostlého karlístejnského svahu a na činnost klubu samozřejmě nikdo neobstaral, ani práci za jeho členy nevykonával – a že bylo co dělat!

Zdálo se, že je vyhráno...

Brněnští se pustili do práce na obnově 100 km vzdáleného hřiště. Představte si nejen samu skutečnost, že na všechny členy byla uvalena pracovní povinnost, ale i to, za jakých okolností po tři následující roky probíhala – každý druhý víkend: bez nároku na náhradu cestovních výdajů, nocležného, stravného..., prostě svépomocná

„klasika“ typická pro ČSSR 70.–80. let minulého století. Po dvou letech jim tělovýchovná jednota zakoupila parkový žací stroj na trávu. V polovině r. 1973 bylo „hratelných“ sedm drah a čtyři jamkoviště, takže mohli uspořádat I. ročník obnoveného Poháru Českomoravské vrchoviny (Vysočiny). Jak se hřiště od té doby změnilo, lze nejlépe zjistit porovnáním záběrů pořizovaných ze stejného místa dva roky po jeho otevření a v těchto dnech – oba snímky dělí od sebe přes 40 let. Když se podařilo získat nedaleko hřiště starší dřevěnou chatku – a zadaptovat ji na klubovnu, šatnu i nocležárnu dohromady, zdálo se, že je vyhráno...

Od začátku 70. let se GCB účastnil krajského přeboru v jamkové hře jedním družstvem mužů. Po získání mladých svrateckých hrá-

čů si mohl dovolit postavit mužstva dvě. K jednotlivcům, kteří zaznamenali úspěchy na turnajích v Mariánkách, Karlových Varech či Šilheřovicích, patřili J. Beneš, K. Skopal, B. Puchýř, I. Koch a další. Kromě Poháru Vysočiny se na celostátní termínovou listinu časem dostal i Veletržní pohár. Podpora pražských, západočeských i severomoravských golfistů se neprojevovala jen jejich pravidelnou účastí na zmíněných sportovních akcích, ale i přímou materiální pomocí – zejména půjčováním nedostatkových sekaček na greeny. Od železničářů získali tři vyřazené žací válce používané na fotbalových trávnících, jejichž sprážením získali vlečnou fairwayovou sekačku s téměř dvoumetrovým záběrem. Vrcholem technické výbavy se stalo zakoupení staršího traktoru ...

... než promluvily mezilidské vztahy

Ruku v ruce s prvními úspěchy a zlepšováním materiálně-technických podmínek se začaly kazit mezilidské vztahy navenek – i uvnitř GCB. Vnější ohrožení bylo fatální – vedení ŽĐAS začalo zpochybňovat platnost původní smlouvy s cílem rozšířit na „své“ pozemky pod hřištěm přilehlé rekreační chatové středisko. Jako výjimka potvrzující pravidlo přišla pomoc od jednoho z vrcholných komunistických funkcionářů – dlouholetým poslancem Federálního shromáždění za žďárský volební obvod byl normalizační ministr zahraničí Bohuš Chňoupek. Sám byl sice milovníkem jezdeckého sportu, ale golf znal ze svých četných služebních cest. Okresní nomenklaturu i vedení strojůren dokázal zpacifikovat a od likvidačních

Tentýž záběr o 40 let později (foto z r. 2016)

záměrů odradit jak vahou svého poslaneckého mandátu a stranického postavení, tak i svým světáckým svědectvím o „masovosti“ golfu. Není těžké ani po letech usoudit, co z toho na tehdejší místní „kmotry“ platilo víc...

Když se v 80. letech klubu podařilo dostavět chybějící dvě dráhy, byl původní Charvátův plán hřiště v zásadě naplněn. Krátká náročná devítka (2,3 km/par 66) byla rozvržená ve svažitém terénu a cílevědomě komponovaná s využitím velkoryse založených výsadeb a dalších sadařských úprav, jež proměnily původní úhor v lesnatou krajinu. Herní kvalita – golfový koncept – hřiště byla kvintesencí Charvátova mistrovství. Na malé ploše zde realizoval celou škálu triků golfového designu strategického typu, odměňující inteligentní a zejména velmi přesnou

Svratečtí na turnaji družstev v Karlových Varech, 1989

hru. Vznikal v době, kdy Charvát začal, byť jen nakrátko, sklízet ovoce svého dosavadního úsilí – měl už dávno za sebou mladické úspěchy na britské scéně a čerstvě své klánovické „opus magnum“, oceněné prezidentem EGA. Stal se respektovaným arbitrem poválečné obnovy západočeských lázeňských hřišť, pracoval pro řadu měst i největší podnikatele své doby. Neblahou shodou následných společenskopolitických okolností zůstalo toto hřiště jedinou – naštěstí pro nás ovšem autenticky dochovanou – Charvátovou realizací. Stranou od věhlasných center zde – díky osvícenému investorovi a jeho pokračovatelům – žije (a funguje!) unikátní dílo československé golfové architektury...

Názvy se mění, hráči hrají dál

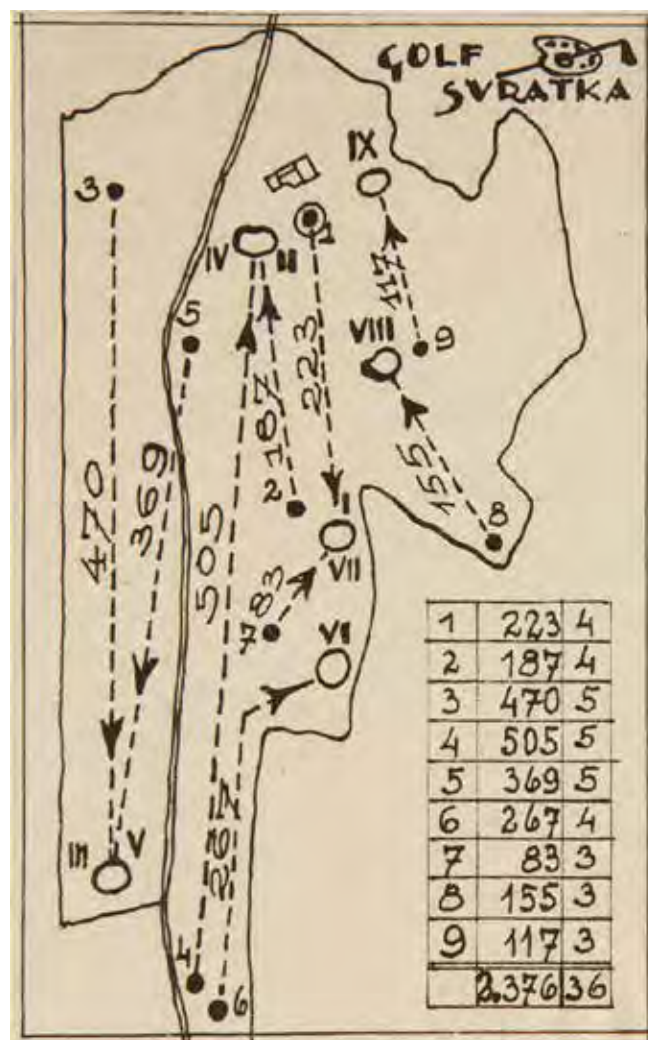
Od r. 1985 se v rámci GCB začal paralelně odvíjet zcela nový příběh s výhledem na definitivní vyřešení základního brněnského problému. V rámci areálu branně-technických činností Svazarmu se 15 km od centra města, v dosahu hromadné dopravy, začala stavět nová trať pro Velkou cenu Československa. Hlavním stavbyvedoucím se stal Otmar Kroupa, jinak též druhý předseda námi sledovaného golfového oddílu. Další dění popisuje O. Mikš (cit.): „Tento přišel na šťastný nápad, že by na prostorách uvnitř okruhu – o rozloze 16½ ha – mohlo být vybudováno poloviční golfové hřiště. Projednal věc s ústředím Svazarmu, jehož souhlas získal, a podařilo se mu získat porozumění pro tuto myšlenku i u příslušného Obvodního národního výboru města Brna, který tuto stavbu zařadil do plánu výstavby ve své akci Z. Práce byly zahájeny v témže roce...“ Navzdory původním optimistickým předpokladům se stavbu, zahájenou v r. 1987, podařilo dokončit až v r. 1990 (na stránkách ForGolfu jsme o projektu podrobně referovali v číslech 2–3/2014). První opravdu brněnského hřiště má již bohatší historii, než by se dalo soudit podle jeho mládí. Nejprve se stalo domovem klubu Auto-Motodrom, později přejmenovaného na GC Masary-

kův okruh (který se v r. 2010 rozpadl na Motodrom a GC AMK), dnes patří ID Golf klubu. Inu názvy i kluby se zde sice často mění, hřiště i hráči však svoje role na daném místě hrají dál...

Čas pro usmíření

Příčinou vnitřního rozkolu, ohrožujícího fungování svrateckého hřiště, se krátce po „převratu“ stala aktivita skupiny členů, které se podařilo – mimo rámec klubu – uzavřít separátní dohodu s restituenty pozemků pod dvěma drahami a částí hřiště, jež nepokrývala původní nájemní smlouva se ŽĐAS, ani vypořádání s rodinou A. Chocholáče. Nastalo období nekalého „soutěžení“ o výběr fee, používání klubovny a parkoviště, pořadatelství turnajů etc. Nikdo z protagonistů tehdejších událostí nevzpomíná na inkriminovaná léta rád. Na druhé straně nešlo v našich nových pořádcích o nic výjimečného či jinde nevidaného. Změna majetkoprávních vztahů zdaleka nenastolila takovou bizarní situaci jen na Vysočině.

Nový subjekt na zdejší scéně – PAR Golf Club – měl však vyšší ambice, jež se posléze zhmotnily na pozemcích u Jinačovic hřištěm Kaskáda, které vypselo v 27jamkový resort. Po několika neplodných letech bylo v r. 1993 dosaženo kompromisní dohody, podle níž původní Golf Club Brno 1932 převzal nájem všech sporných součástí hřiště (včetně dvou „chybějících“ jamek), aby mohl vykonávat správu a pečovat o jeho rozvoj v intencích „svě“ smlouvy. Aby věc nebyla tak jednoduchá, bylo třeba některé pozemky vykoupit od Brněnských papíren – podniků v likvidaci, které je od strojíren získaly jako naturální plnění proti svým pohledávkám. Později se i těchto pozemků začali domáhat restituenty, takže některé ze soudních sporů nebyly ani do současnosti uzavřeny. Jelikož právním nositelem klíčových dokumentů byla vždy TJ Lokomotiva Ingstav Brno, zůstává klub i nadále jejím „oddílem“. Nevystupuje však už pod tradičním názvem, nýbrž pod novou identitou Golf Clubu Svratka 1932. PAR Golf Club získal zmíněným

Skórkarta z počátku 50. let (společný green 3/5, dnešní 2+4)

vypořádáním právo na historický název Golf Club Brno... A situace dnes? Aktéři starých protivenství spolu po letech zase mluví – a čas od času si prý dokonce přijedou zahrát na turnaj pořádaný (dříve) „nekalou“ konkurencí.

Epilog namísto závěru

Letopočtem ve svém názvu se GC Svratka 1932 kromě místa svého exilu hlásí i k odkazu GCB, na jehož vzniku se dnešní svratečtí golfisté – respektive jejich předci a předchůdci – aktivně podíleli. Zejména dva z „otců zakladatelů“ Jaroslav Bouček a Ota Mikš patřili ještě coby osmdesátníci k pravidelným účastníkům jarních setkání brněnských superseniorů, pořádaných každoročně v Karlových Varech. První předseda svrateckého oddílu O. Mikš, z jehož

paměti (částečně publikovaných v 90. letech v šilheřovickém golfovém Zpravodaji) jsme dnes několikrát citovali, závěrem popisuje, jak ve svých 81 letech hraje v členitém terénu běžně 18 jamek denně a končí slovy: „Všem nám dal tento krásný sport v průběhu let mnoho radostných prožitků v kamarádkém prostředí a nepochybně tím přispěl k utužení životního elánu až do vyššího věku.“ Těžko najít do závěru naší minisérie výstižnější a skromnější slova. Sluší se k nim proto dodat, že šetrnou obnovou svrateckého hřiště zachránila první brněnská generace pro naši golfovou současnost i budoucnost pěkný kus historie – hřiště se silným a neopakovatelným příběhem, plně srovnatelným s legendami jeho „starších sourozenců“ z Mariánských Lázní a Lišnice...